

เศรษฐกิจแบบ Gig หรือ Freelance ตอนที่ 2

โดย Min Sen Fin 9 มกราคม 2564

สถานการณ์ของเศรษฐกิจแบบกิก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในโลก จากการที่มีการระบาดของ COVID-19 ทำให้เกิดการว่างงาน และการทำงานที่บ้าน รวมถึงค่านิยมของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการอิสระ และสร้างสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว ตลอดจนการที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก การกระจายของ internet ไปได้ไกลในหลายพื้นที่นอกเขตเมืองใหญ่ ทำให้มีการคาดการณ์ระบบเศรษฐกิจแบบกิกนี้จะเป็นระบบที่เข้ามาถ่วงดุลระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นกระแสหลักในปัจจุบัน ซึ่งเดิม McKinsey Global เคยประเมินว่าแรงงานแบบกิกนี้ในแถบยุโรปมีถึง 162 ล้านคน หรือ 25 % ของประชากรวัยทำงาน และในสหรัฐอเมริกามีมากถึง 30 % หรือประมาณ 54-68 ล้านคน ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้มีทั้งที่มีงานประจำอยู่แล้ว และรับงานอิสระเป็นส่วนเสริม แต่บางส่วนเลือกทำด้วยความจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถหางานที่ดีกว่า หรืองานที่เป็นแบบเต็มเวลาได้

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มคนที่รับทำงานอิสระแบบเต็มเวลา (freelance) และกลุ่มที่มีงานประจำอยู่แล้วแต่รับงานอิสระเป็นส่วนเสริม ๗ พบมากในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล และในเขตเมืองใหญ่ 25 แห่ง คิดเป็น 81 % ของเศรษฐกิจแบบกิก แม้ว่าการคุ้มครองแรงงานยังไม่มีกฎหมายควบคุมการจ้างงานและปกป้องแรงงานแบบกิกไว้ชัดเจน แม้ว่าในปี 2017 จะมีการพยายามร่างกฎหมายคุ้มครอง ในชื่อ The Portable Benefits for Independent Workers Pilot Program Act เพื่อช่วยเหลือแรงงานชั่วคราว และกลุ่มคนงานที่ไร้สังกัด ด้วยการให้ประกันสุขภาพ การลาป่วยได้ การฝึกอบรม แม้แต่เงินหลังเกษียณ ๗ และในปี 2019 ก็มีการพยายามเสนอกฎอีก 4 เรื่อง คือ Investing in American Workers Act, Lifelong Learning and Training Account Act, Self-Employed Mortgage Access Act และ

Portable Benefits for Independent Workers Pilot Program Act

ในสหภาพยุโรป แรงงานอิสระเป็นกลุ่มแรงงานที่มีอัตราการเติบโตเร็วที่สุดในช่วง 2013-14 และมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นถึง 45 % ใน สหราชอาณาจักรก็มีการเติบโตอย่างรวดเร็วด้วยเช่นกัน โดย 50 % ของประชากรวัยทำงานของอังกฤษจะประกอบอาชีพอิสระ

ในญี่ปุ่น ระบบเศรษฐกิจแบบกิ๊ก ส่งผลให้อัตราการเกิดของประเทศลดลง เนื่องจากญี่ปุ่นให้ค่านิยมคาดหวังในผู้ชายในการเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว การมีงานประจำถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจแต่งงาน แต่คนญี่ปุ่นหันมาประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น ทำให้อัตราการแต่งงานของคนญี่ปุ่นลดลง คนวัยทำงานของญี่ปุ่นช่วงอายุ 30 ปี มีเพียง 30 % ที่ไม่ได้ทำงานประจำที่ได้แต่งงาน เทียบกับ 56 % ของคนที่ทำงานประจำที่ได้แต่งงาน

สำหรับช่วงทศวรรษใหม่นี้ของจีน มีการเตรียมการสำหรับเศรษฐกิจแบบกิ๊กอย่างมาก จากแนวทางใหม่ทางเศรษฐกิจของประธานาธิบดี สีจิ้นผิง ที่ให้ความสนใจภาคเกษตร และพัฒนาชนบท โดยเน้นถึงความมั่นคงด้านอาหารมากขึ้น และจะกอบกู้ภาคชนบทกลับมา ซึ่งเดิมเคยให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรม ดึงคนจากภาคชนบทสู่เมือง แต่คนที่อยู่ในเมืองที่มาจากชนบทเหล่านี้ไม่มีสวัสดิการ เนื่องจากยังลงทะเบียนตนเองอยู่ที่ชนบท และอนาคตการใช้แรงงานน้อยลงในเมือง จีนจึงมีการขยายเสาสัญญาณ ไปยังเมืองขนาดเล็ก และขนาดกลาง โดยจีนพร้อมลงทุนใน 5G ใน 5 ปีข้างหน้า อีก \$ 183.7 พันล้านเหรียญ หรือประมาณ 70 % ของ GDP ของไทย และในเดือนธันวาคมปีนี้ มีการติดเสาสัญญาณไปแล้ว 713,000 เสา ในเมืองไม่ต่ำกว่า 300 เมือง และในปีนี้จะติดตั้งเสาเพิ่มอีก 600,000 เสา การติดตั้งเสาสัญญาณนี้จะช่วยให้แรงงานส่วนหนึ่งกลับไปทำงานภาคเกษตร และยังช่วยงานภาค IT และธุรกิจในรูปแบบการ

ทำงานแบบอิสระเต็มเวลา เป็นการได้ประโยชน์หลายต่อ ทั้งทางด้านช่วยลดข้อขัดแย้งงานจากในเมืองมาสู่ชนบท การสร้างงาน และสร้างความมั่นคงทางอาหาร ที่เป็นลักษณะของ Green economy ที่ลดการขนส่งสินค้าจากดินแดนไกล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในการเมืองโลก

ประเทศอินเดีย เฉพาะที่ เมืองเดลีมีการเพิ่มคนที่เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบกิ๊กนี้ถึง 560,000 คนในช่วง 6 เดือน ซึ่งเติบโตในรูปแบบของการขนส่งอาหาร เช่น Swiggy, Zomato และบริการขนส่ง เช่น Uber, Ola เฉพาะที่อินเดียนี้มีแรงงานอิสระเต็มเวลา ที่ทำงานกว่า 15 ล้านคน ที่ทำงานให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งเดิมแรงงานส่วนหนึ่งจะถูกใช้ไปในธุรกิจของการพัฒนา software และการตอบทางโทรศัพท์ ปัจจุบันยังคงมีการใช้งานทางด้าน IT อย่างสูง ทั้งทางด้าน software และ social media

ประเทศไทย การเติบโตเกิดจากการก้าวกระโดดของเทคโนโลยี และภาวะจำเป็นจากวิกฤติของโรคระบาด ซึ่งเดิมมีแรงงานของเศรษฐกิจกิ๊กนี้ประมาณ 30 % ซึ่งมีทั้ง การรับจ้างทั่วไป อาชีพเฉพาะ เช่น แพทย์ พยาบาล ศิลปิน นักกฎหมาย ที่ปรึกษาทางการเงิน ฯ เดิมกลุ่มที่เป็นวัยที่ทำงานนี้จะเป็น Babyboomer เนื่องจากวัยหลังเกษียณมีฐานะรายได้ที่มั่นคง และมีเวลาเหลือ จึงสามารถรับงานอิสระได้อย่างเต็มที่ มีตั้งแต่ผู้สำเร็จการศึกษาน้อยระดับมัธยมศึกษา จนถึงระดับปริญญาเอก ภาครัฐและเอกชนไทยควรเตรียมมือรับและหาแนวทางช่วยพัฒนาเศรษฐกิจแบบกิ๊กของไทยให้แข็งแรง ด้วยการเสริมโครงสร้างพื้นฐานในชนบท และเมืองขนาดกลาง เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสกับคน เช่นเดียวกับจีน รวมถึงการพัฒนาความรู้ให้กับคนต่าง ๆ สามารถทำงานในระบบนี้ได้

ติดตามเรื่องราวต่าง ๆ เพิ่มเติมได้จาก www.minsenconcept.com